

Kela|Fpa[®]

Kuntoutus neurokirjon lasten ja nuorten arjessa -projekti

Riina-Maria Leskelä, projektipäällikkö

Kela|Fpa

Kirjo-projektin tausta

Yleistä taustaa: neurokehitykselliset diagnoosit ja palvelut alle 30-vuotiaiden ikäryhmässä

- ADHD-diagnoosit ja ADHD-lääkeostot ovat lisääntyneet runsaasti Suomessa viime vuosien aikana lasten ja nuorten keskuudessa
- Myös Kelan neurokehityksellisten häiriöiden kuntoutuspalveluissa on ollut viime vuosina voimakasta kasvua, joka edelleen jatkuu
 - Oma väylä-kuntoutuksen hakijamäärät ovat kasvaneet eniten. Kuntoutuksia myönnetään nyt yli kymmenkertaisesti verrattuna vuoteen 2021.
 - Myös Laku-perhekuntoutuksessa ja sopeutumisvalmennuksissa on tapahtunut kasvua.
- Laku- ja Oma väylä –kuntoutukseen saapuneista hakemuksista jo 40-50% hylätään, mikä tarkoittaa suurta ylimääräistä työmäärää sekä lähettävällä taholla että Kelassa

Hallitusohjelmassa vuonna 2023 asiaan on kiinnitetty huomiota:

- Hallitus myöntää **väliaikaisen** lisärahoituksen Kelan harkinnanvaraisille neuropsykiatrisille kuntoutuspalveluille
7,5 + 22 milj.euroa
- Lisärahoitus riittää vuoteen 2026 saakka
- Vuoden 2026 jälkeen harkinnanvarainen neuropsykiatrinen kuntoutus jatkuu, mutta selkeästi pienemmällä volyymilla
- **Kela ei pysty tulevaisuudessa vastaamaan jatkuvasti kasvavaan kysyntään, vaan hyvinvointialueiden tulisi pystyä ottamaan paremmin koppia > Kirjo-projekti on perustettu tukemaan hyvinvointialueita tässä**

Kela|Fpa

Kelan kuntoutuspalvelut neurokirjon lapsille ja nuorille

Kelan keskeisiä kuntoutuspalveluja neurokirjon lapsille ja nuorille:

- Sopeutumisvalmennuskurssit perheille, joissa lapsella on ADHD tai autismikirjon häiriö
- LAKU-perhekuntoutus 7–15-vuotiaille lapsille tai nuorille, joilla on diagnosoitu ADHD, autismikirjon häiriö (ilman merkittävää kognitiivisen kehityksen viivettä) tai Touretten oireyhtymä tai pitkäaikaiset tic-oireet
- Oma väylä -kuntoutus 16-29 -vuotiaille nuorille, joilla on ADHD tai autismikirjon häiriö ilman kognitiivisen kehityksen häiriötä (Aspergerin oireyhtymä)

Kelan kuntoutuspalvelujen rooli on täydentävä

- Lain mukaan sairauksien hoidosta ja lääkinällisestä kuntoutuksesta vastaavat ensisijaisesti hyvinvointialueiden terveydenhuollon palvelut (612/2021, 8§;611/2021, 7§; THL 2010/1326, 24§)
 - Sosiaalihuollon palveluilla myös usein merkittävä rooli tuen ja kuntoutuksen järjestämisessä (esim. SHL 2014/1301, 17§ ja 18§)
 - Kasvatus- ja koulutusympäristöjen merkitys on myös tärkeä
- ❖ Kelassa tällä hetkellä nähtävissä se, että ohjauksia Kelan kuntoutuspalveluihin tehdään ilman, että tarvittavia ensisijaisia palveluja on järjestetty lähellä lapsen tai nuoren arkea

Kela|Fpa

Kirjo-projekti

Kirjo-projektilla tuetaan hyvinvointialueita kehittämään neurokirjon lasten ja nuorten palveluja

Projektin tavoitteet:

- Parantaa tuen, hoidon ja kuntoutuksen piiriin pääsyä hyvinvointialueilla
- Selkiyttää Kelan kuntoutukseen ohjautumisen polkua ja Kelan kuntoutusten kohderyhmää
- Viestiä vuoden 2026 jälkeen tapahtuvista muutoksista ja muodostaa sidosryhmien kanssa yhteistä ymmärrystä neurokirjon lasten ja nuorten palveluista

Perustietoja projektista

- Keskeinen kohderyhmä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen lisäksi on kasvatus- ja opetustoimiala
- Projektia käynnistettäessä on kuultu hyvinvointialueiden ammattilaisia, järjestöjä ja tutkimuksen kenttää
- Projektin sisältö keskittyy moniammatillisen työn ja palvelupolkujen kehittämiseen
- Projektin kesto 2024-2027
- Kirjo-projektissa kohteena 0-29 –vuotiaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut

Kela|Fpa

Rahoitushaku hyvinvointialueille

Rahoitushaun perustiedot

- Rahoitusta voivat hakea hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki
- Rahoitusta on kaikille hakijoille haettavana yhteensä 2,2 Me eli noin 100 000e/hyvinvointialue
- Rahoituksen kohteena kehittäminen, ei voida käyttää palvelujen kustannuksiin eli ns. perustyöhön
- Omarahoitusosuutta ei vaadita
- Hakijat eivät kilpaile rahoituksesta keskenään. Rahoitus myönnetään kaikille kriteerit täyttävän hakemuksen jättäneille. Kela voi edellyttää muutoksia projektisuunnitelman sisältöön rahoituksen saamisen ehtona.
- Huom. Yhdeltä hyvinvointialueelta tulee jättää vain yksi hakemus!

Kehittämiprojektin kesto ja laajuus

- Kelassa Kirjo-projekti kestää vuoden 2027 loppuun.
- Kehittämiprojekti tulisi kullakin hyvinvointialueella aloittaa viimeistään 04/2025. Myöhemmästä ajankohdasta on mahdollista neuvotella.
- Hyvinvointialueiden kehittämiprojektien tulee kestää vähintään vuoden aikavälillä 2025-2027.
- Useampi hyvinvointialue voi muodostaa yhteisen kehittämiprojektin. Tällöin myönnettävä summa on lähtökohtaisesti samassa suhteessa suurempi. **Huom. hakuprosessista vastaa yksi hyvinvointialue, ja rahoitus maksetaan yhdelle hyvinvointialueelle.**

Maksatus ja raportointi

- Myönnetystä rahoituksesta tehdään sopimus hyvinvointialueen kanssa
- Rahoitus maksetaan
 - jälkikäteen puolivuositain tai sopimuksen mukaan
 - ennakosta voidaan neuvotella, jos se on välttämätöntä kehittämisen käynnistämiseksi
- Hyvinvointialue raportoi projektin etenemisestä rahoittajalle projektin aikana erikseen sovittavalla tavalla
 - maksatus on sidottu raportointiin ja tapahtuu toteutuneiden kustannusten perusteella

Kela|Fpa[®]

**Millaiseen
kehittämiseen
rahoitusta
myönnetään?**

Kaikille yhteiset kriteerit

- 1) Neurokirjon lasten ja nuorten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen **monialaiselle** kehittämistyölle
 - Kela ei rahoita yksittäisten yksiköiden tai ammattiryhmien työn kehittämistä
 - Painotus perustasolla

- 2) Kehittämistyön tulee sisältää yhteistyötä **kasvatuksen tai koulutuksen** toimialan kanssa
 - Yhteistyö voi tarkoittaa myös vasta alkavan yhteistyön kehittämistä, mutta kasvatuksen ja/tai koulutuksen toimiala täytyy sitouttaa mukaan jo rahoituksen hakuvaiheessa

- 3) Kehittäminen tulee **situa** hyvinvointialueella meneillään olevaan **muuhun kehittämistyöhön ja palvelujen johtamiseen**
 - ei irrallista projektikehittämistä
 - tavoitteena pysyvät tai pitkäaikaiset toimintamallit
- 4) Kirjo-projektiin liittyvään kehittämistyöhön tulee **nimetä asiantuntija tai koordinaattori**, joka tekee tiivistä yhteistyötä Kelan kanssa
- 5) Projektirahoitusta saavat hyvinvointialueet sitoutuvat myös **jakamaan omia hyviä käytäntöjään ja oppejaan** muille

Lähtökohtana myös hyvinvointialueiden erilaiset tarpeet

- Palveluihin, toimintoihin ja prosesseihin, joiden kehittäminen edistää parhaiten neurokirjon lasten ja nuorten tuen tarpeisiin vastaamista kullakin hyvinvointialueella
 - Voi sisältää sekä sosiaali- että terveydenhuoltoa
 - Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisäksi kehittäminen voi sisältää yhteistyötä myös muiden toimijoiden kanssa, esim. nuorisotoimi, järjestöt

Rahoitusta voidaan myöntää (alustavasti)

1) Ensisijaisesti kehittämiskoordinaattorin palkkaamiseen

2) Koulutuskuluihin (max 10-20 %)

- Kannattaa huomioida, että Kela järjestää Kirjo-projektin puitteissa valtakunnallisia webinaareja kaikille yhteisistä teemoista. Hyvinvointialueet voivat esittää toiveita ja ideoita webinaarien teemoista.

3) Viestintäkuluihin (max 10-20 %)

- Kyseeseen voi tulla esimerkiksi neurokirjon lasten vanhemmille tai neurokirjon nuorille suunnattu viestintä koskien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja
- Kela tekee todennäköisesti projektin puitteissa myös valtakunnallista viestintää, joka jää kuitenkin yleisemmälle tasolle

Muuta tärkeää huomioitavaa

- Keskeinen osa projektia on Kelan kuntoutuspalveluihin ohjautumisen prosessin kehittäminen
 - Kirjon projektiryhmä Kelassa + alueelliset Kirjo-projektin asiantuntijat yhdessä
- Projektissa tehdään valtakunnallista yhteistyötä, jota Kela koordinoi
 - tarkoituksena jakaa osaamista, kehittää yhdessä ja oppia muilta

Kela|Fpa[®]

Hakeminen

Hakeminen

- Hakuaika 13.1.-14.2.2025
- Hakulomake ja ohjeet lisätään sivustolle 30.11. mennessä:
[Kuntoutus neurokirjon lasten ja nuorten arjessa | Kumppanit | Kela](#)

Sparrausajat hakulomakkeen täyttöön ja projektisuunnitelman tekoon:

To 5.12 klo 9.30-11.30

Ti 7.1. klo 12-14

Ke 11.12 klo 13-15

Ma 16.12 klo 9-11

Ilmoittautuminen sparrausajoille ja lisätiedot:

kuntoutushanke@kela.fi

Projektisuunnitelman (max 10 s.) tulee sisältää ainakin:

- Kuvaus hyvinvointialueen / alueiden tilanteesta ja projektille asetettavat tavoitteet
- Keinot tavoitteiden saavuttamiseksi, eli mihin rahoitusta käytetään ja miksi, esim.
 - Projektissa työskentelevän kehittämiskoordinaattorin työnkuva ja tehtävät
 - Jos projektirahoitusta halutaan käyttää koulutukseen tai viestintään, suunnitelmat näistä
- Kehittämiprojektin hyödyt Kelalle, hyvinvointialueelle, yhteistyökumppaneille ja neurokirjon lapsille, nuorille ja heidän perheilleen
- Muualta mahdollisesti saatava rahoitus tai hyvinvointialueen itse projektiin kohdentama rahoitus. Muualta saatava rahoitus ei vaikuta Kelalta myönnettävän rahoituksen määrään, vaan sitä kysytään projektin kokonaisuuden hahmottamiseksi.
- Monialaisuuden toteutuminen projektissa (mukaan lukien kasvatuksen ja/tai koulutuksen toimialan kanssa tehtävä yhteiskehittäminen)
- Miten projekti liittyy hyvinvointialueen aikaisempaan tai meneillään olevaan palvelujen kehittämiseen. Liitä projektisuunnitelmaan linkit sivustoille tai kirjallista materiaalia meneillään olevasta neurokirjon lasten ja nuorten palvelujen kehittämistyöstä, johon Kelan rahoittama projekti linkittyisi.
- Miten projektissa tehtävän kehittämistyön arviointi ja juurtuminen tapahtuvat ja mitä tapahtuu projektin päätyttyä

- ❖ **On tärkeää, että kehittämisprojektin tavoitteet ja toimenpiteet ovat konkreettisia ja suoraan asiakasrajapintaan tai monialaiseen yhteistyöhön kohdistuvia.**

- ❖ **Yhtä hopeanuolta ei ole, mutta yritetään yhdessä parhaamme!**

Kiitos!

Riina-maria.leskela@kela.fi

050-4339 841

